

V L A A M S P A R L E M E N T



Zitting 1997-1998

25 november 1997

ONTWERP VAN DECREET

houdende goedkeuring van de kaderovereenkomst voor samenwerking ter voorbereiding van een associatie van politieke en economische aard tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten enerzijds en de republiek Chili anderzijds als einddoel, en bijlage, ondertekend in Florence op 21 juni 1996

VERSLAG

**namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden
uitgebracht door de heer Leo Cannaerts**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Jef Sleeckx.

Vaste leden : de heren Leo Cannaerts, Paul Deprez, Freddy Sarens, Herman Suykerbuyk, Hugo Van Rompaey ;

de heren Karel De Gucht, Jacques Laverge, Stefaan Plateau ;

de heren Fred Dielens, Patrick Hostekint, Jef Sleeckx ;

de heren Luk Van Nieuwenhuysen, Karim Van Overmeire ;

de heer Paul Van Grembergen ;

mevrouw Cecile Verwimp-Sillis.

Plaatsvervangers :

de heren Jan Béghin, Herman Candries, Paul Dumez, Jef Van Looy, Johan Weyts ;

de heren Jacques Devolder, Jaak Gabriels, Didier Ramoudt ;

de heer Jacques Timmermans, mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh, de heer Tuur Van Wallendael ;

de heren Christian Verougstraete, Emiel Verrijken ;

mevrouw Nelly Maes ;

de heer Johan Malcorps.

Zie :

743 (1996-1997)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet

INHOUD

	Blz.
I. Inleidende uiteenzetting door de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie	4
I.1. Inleidende situering : gedeeltelijke gelijklopendheid met de EG-Mercosur-overeenkomst, en specificiteit van het Chileense geval	4
I.2. De betrekkingen tussen de Europese Gemeenschap en Chili	4
A. Eerste fase van de heraangeknoopte betrekkingen	4
B. Specifieke betrokkenheid van België en Vlaanderen	5
C. Handel tussen de Europese Gemeenschap en Chili	5
D. EG-investeringen in Chili	5
I.3. De kaderovereenkomst inzake samenwerking ter voorbereiding van een associatie van politieke en economische aard tussen de EG en haar lidstaten enerzijds en de republiek Chili anderzijds	5
I.4. Verhouding tussen het kaderakkoord met Chili en het kaderakkoord met de Mercosur	6
II. Algemene bespreking	6
II.1. Gelijklopendheid met de kaderovereenkomst met de Mercosur	6
II.2. Interactie en potentiële overlapping tussen verschillende internationale akkoorden .	6
II.3. De kwestie van de niet-verkozen senatoren	6
II.4. Vragen bij Chili als partnerland	7
II.5. Quasi-onvoorwaardelijke vrijmaking van de internationale handelsbetrekkingen tussen de verdragspartijen	8
II.6. Economische samenwerking tussen KMO's	9
II.7. Juridische betekenis en politieke status van de term "associatie-akkoord"	9
II.8. Samenwerking in de strijd tegen de drughandel	9
III. Stemmingen	10
III.1. Stemming over de artikelen	10
III.2. Eindstemming	10

DAMES EN HEREN,

Op de bijeenkomst van de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden van maandag 20 oktober 1997 werd het ontwerp van decreet houdende goedkeuring van de kaderovereenkomst voor samenwerking ter voorbereiding van een associatie van politieke en economische aard tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten enerzijds en de republiek Chili anderzijds als einddoel, en bijlage, ondertekend in Florence op 21 juni 1996 besproken en goedgekeurd.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE HEER LUC VAN DEN BRANDE, MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID, EUROPESE AANGELEGENHEDEN, WETENSCHAP EN TECHNOLOGIE

I.1. Inleidende situering : gedeeltelijke gelijklopendheid met de EG-Mercosur-overeenkomst, en specificiteit van het Chileense geval

Onder verwijzing naar de bespreking van het inter-regionaal akkoord tussen de Europese Gemeenschap en de Mercosur¹, verklaart de minister-president inzake deze kaderovereenkomst tussen de EG en Chili te kunnen volstaan met een veeleer summiere inleiding.

Ook hier liggen zowel politieke als economische motieven aan de grondslag van het akkoord. Maar alhoewel de tekst zeer sterk gelijklopend is met de Mercosur-overeenkomst is het akkoord met Chili veel sterker politiek geïnspireerd, en vormt het de resultante van de duidelijke politieke wil van de Europese Gemeenschap en haar lidstaten om door de toenadering tussen Europa en Chili de consolidatie van de prille Chileense democratie actief te ondersteunen. Deze democratie is immers niet alleen jong, zij bevat ook nog een aantal sporen van de vroegere dictatuur (zoals bijvoorbeeld een aantal niet-verkozen senatoren), die bij een volgende grondwetsherziening zouden moeten verdwijnen. De parlementsverkiezingen van december

1997 zijn in dat opzicht dan ook van cruciaal belang.

I.2. De betrekkingen tussen de Europese Gemeenschap en Chili

A. Eerste fase van de heraangeknoopte betrekkingen

Onmiddellijk na de wederinstelling van de democratie in Chili in 1990², kwamen de betrekkingen tussen dat land en de Europese Gemeenschap op gang.

Tussen 1990 en 1994 ontving Chili 250 miljoen ecu ontwikkelingshulp van de Europese Gemeenschap, ofte 59% van de buitenlandse hulp die Chili in deze periode ontving.

Reeds op 20 december 1990 ondertekenden Chili en de EG een kaderakkoord³ voor samenwerking waarin de betrekkingen tussen beide verdragspartners gebaseerd zijn op de eerbiediging van de democratische beginselen en de mensenrechten, en waarin de samenwerking op het gebied van milieu, beroepsopleiding, wetenschap en technologie uitgediept wordt. Het akkoord werd gesloten voor een periode van 5 jaar en bevat een evolutieve clause⁴. Naarmate de looptijd van dit eerste

1. Zie hiervoor Stuk 745 (1996-1997) - Nr. 2 (verslag). Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van de interregionale kaderovereenkomst voor samenwerking tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten enerzijds, en de Mercado Común del Sur (MERCOSUR) en zijn deelnemende staten anderzijds, ondertekend in Madrid op 15 december 1995.

2. De linkse regering van president Salvador Allende werd op 11 december 1973 door een militaire coup onder leiding van stafchef generaal Augusto Pinochet ten val gebracht. Een militaire junta nam de leiding van het land over tot maart 1990. Vooral in de jaren zeventig heerste er een harde repressie. Op 11 september 1980 werd bij wege van volksraadpleging de oude grondwet van 1925 met 67,5% van de uitgebrachte stemmen vervangen door een nieuwe constitutie. Deze trad in voege op 11 maart 1981. Na 1980 werd de politieke repressie geleidelijk aan wat terugschroefd, en kregen ook sommige ballingen de toelating om terug te keren naar Chili. In de grondwet van 1981 werd voorzien in een graduele terugkeer naar de democratie, na een periode van minimum 8 jaar. Generaal Pinochet zou aan het bewind blijven gedurende die periode, na afloop van dewelke de regering een eenheidskandidaat zou voordragen voor het presidentschap. Op 5 oktober 1988 werd dienovereenkomstig een volksraadpleging gehouden waar Pinochet's kandidatuur werd verworpen met 54,6% van de uitgebrachte stemmen. In december 1989 werden verkiezingen georganiseerd die het land terug onder burgerlijk bewind brachten. De christen-democraat Patrikio Aylwin Azócar werd tot president verkozen, en nam zijn ambt op in maart 1990. De grondwet van 1981 laat de regering gedurende 8 jaar echter niet toe om Pinochet te vervangen als stafchef.

3. Kaderovereenkomst inzake samenwerking tussen de Europese Economische Gemeenschap en de Republiek Chili, PB nr. L 079 van 26/03/1991, p. 2 e.v.

4. In beginsel wordt de overeenkomst aangegaan voor de duur van 5 jaar. Maar de mogelijkheid werd voorzien tot stilzwijgende verlenging voor telkens 1 jaar, vanaf 01/05/1996. Voor opzegging van het akkoord diende een termijn van 6 maanden gerespecteerd te worden (cf. art. 21 van het akkoord).

akkoord begon te verstrijken, bleken de beide partijen een versterking van hun wederzijdse betrekkingen meer en meer wenselijk te achten.

Dientengevolge werd op 21 juni 1996, in de marge van de Europese Raad in Firenze, de nu voorliggende kaderovereenkomst getekend voor samenwerking ter voorbereiding van een associatie van politieke en economische aard tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten enerzijds en de republiek Chili anderzijds.

B. Specifieke betrokkenheid van België en Vlaanderen

Er kan naast de uitbouw van de betrekkingen tussen de EG en Chili, overigens meer algemeen gesteld worden dat ook de bilaterale betrekkingen tussen de EG-lidstaten en Chili zich op parallelle wijze ontwikkelden. Zo hebben, in het kader van het herstel van de democratie in Chili, ook België en Vlaanderen reeds een rol gespeeld in de hoger genoemde eerste fase van de betrekkingen met Chili. In oktober 1990 werd opnieuw een Belgische ambassadeur aangesteld in Santiago. Wat Vlaanderen betreft kan gewezen worden op het officieel bezoek dat de minister-president in oktober 1995 aan Chili bracht, én op het - momenteel in volle uitvoering zijnde - samenwerkingsakkoord dat bij die gelegenheid werd getekend.

C. Handel tussen de Europese Gemeenschap en Chili

Het Chileense economisch beleid wordt gekenmerkt door een open regionalisme. Hetgeen uitvloeit in het sluiten van regionale akkoorden ter bevordering van handel en investeringen⁵. Dit mede met het oog op een algemene vrijmaking van de wereldhandel.

Door het open economisch beleid dat Chili voert sinds de jaren '90 is de uitvoer van de EG richting Chili gestaag gestegen. Deze uitvoer omvat vooral industriële producten. Anderzijds gaat ook de uitvoer van Chileense producten naar de Europese Gemeenschap in stijgende lijn. De Chileense export naar Europa bestaat dan weer voornamelijk uit landbouwproducten, vis en hout.

In het globale handelsverkeer is de Europese Unie Chili's belangrijkste handelspartner. De handel met de Europese Unie komt op 26% van de totale Chileense handel neer. Dit tegen 18% met de USA, 23% met Latijns-Amerika en 22% met Azië⁶.

D. EG-investeringen in Chili

Buitenlandse investeringen leveren een belangrijke bijdrage tot de ontwikkeling van de Chileense economie. Tussen 1974 en 1994 zag Chili voor bijna 12 miljard dollar aan indirecte investeringen vanuit het buitenland toestromen. Als de mijnbouw buiten beschouwing wordt gelaten, en enkel de sectoren industrie en dienstverlening in aanmerking worden genomen, dan nam de Europese Gemeenschap hiervan 44,3% voor haar rekening.

1.3. De kaderovereenkomst inzake samenwerking ter voorbereiding van een associatie van politieke en economische aard tussen de EG en haar lidstaten enerzijds en de republiek Chili anderzijds

Het uiteindelijke doel van deze overeenkomst is de totstandkoming van een politieke en economische associatie tussen de Europese Unie en Chili. Deze overeenkomst heeft dan ook zowel qua doelstellingen als qua inhoud een veel grotere reikwijdte dan het hogergenoemde kaderakkoord van december 1990.

De overeenkomst is in essentie gebaseerd op 4 pijlers, te weten : een politieke dialoog ; een mechanisme om de vrijhandel tussen de partijen voor te bereiden ; een versterking van de economische banden vooral inzake investeringen en leveren van diensten ; en de uitbreiding van de samenwerking naar nieuwe sectoren toe.

Net zoals bij het akkoord tussen de EG en de Mercosur bevatten zowel de preambule als artikel 1 van het voorliggende verdrag een verwijzing naar de mensenrechten.

5. Als voorbeeld hiervoor kan het vrijhandelsakkoord gelden dat in de loop van 1996 tot stand kwam tussen Chili en Canada. Hierin wordt, vanaf juli 1997, voorzien in de vrijmaking van 80% van de handel tussen de twee staten.

6. Recentste vergelijkende gegevens over 1993.

Het akkoord werd ondertussen reeds geratificeerd door Chili, en aan Europese kant door : Spanje en de drie Scandinavische lidstaten, Denemarken, Zweden en Finland. In België is de instemmings-procedure lopende in de meeste betrokken parlementen.

I.4. Verhouding tussen het kaderakkoord met Chili en het kaderakkoord met de Mercosur

Voor wat betreft de verhouding van het voorliggende akkoord tot het kaderakkoord met de Mercosur⁷, moet duidelijk gesteld worden dat het akkoord met Chili nog gedurende zeer geruime tijd zijn volle gewicht en betekenis zal behouden, omdat Chili sinds oktober 1996 slechts als geassocieerd lid tot de Mercosur is toegetreden. Hetgeen inhoudt dat Chili op termijn wel een vrijhandelszone zal vormen met de gewone leden van de Mercosur, maar geen douane-unie. Bovendien zal deze vrijhandelszone slechts zeer stapsgewijs ingevoerd worden, zodat ze voor bepaalde tarieven en heffingen pas volledig gerealiseerd zal zijn in het jaar 2006.

II. ALGEMENE BESPREKING

II.1. Gelijklopendheid met de kaderovereenkomst met de Mercosur

In overeenstemming met de verklaringen van de minister-president terzake, constateert de heer Karim Van Overmeire, hierin bijgetreden door de overige commissieleden, een bijzonder grote mate van overeenkomst tussen het nu voorliggende akkoord en de hoger reeds vermelde kaderovereenkomst met de Mercosur. Dit heeft tot gevolg dat de opmerkingen en de argumenten die naar aanleiding van die bespreking werden geformuleerd mutatis mutandis ook hier van toepassing zijn.

7. Zie hiervoor Stuk 745 (1996-1997) - Nrs. 1&2. Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van de interregionale kaderovereenkomst voor samenwerking tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten enerzijds, en de Mercado Común del Sur (MERCOSUR) en zijn deelnemende staten, anderzijds, ondertekend in Madrid op 15 december 1995.

II.2. Interactie en potentiële overlapping tussen verschillende internationale akkoorden

De heer Fred Dielens laat opmerken dat het nu voorliggende verdrag niet de eerste overeenkomst is die, weze het rechtstreeks dan wel onrechtstreeks, een band tot stand brengt tussen Vlaanderen en Chili. Zo is er vooreerst het, ook reeds door de minister-president aangehaalde Vlaams-Chileense samenwerkingsakkoord van 2 oktober 1995, dat toch al vrij breed is qua opzet. Als chronologische tweede werd in deze eigenste Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden nog vrij recent (16 juni 1997) het ontwerp van decreet houdende goedkeuring van de volgende internationale akte : Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Republiek Chili inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen en Protocol, ondertekend te Brussel op 15 juli 1992 goedgekeurd (Stuk 533 (1996-1997) - Nr. 1)⁸. En nu komt daar dus nog een derde "Europese" overeenkomst bij.

Rekening houdende met die multitude aan internationale instrumenten, komt het de heer Dielens voor dat de vraag zich opdringt hoe deze verschillende instrumenten zich nu precies tot elkaar verhouden, en of er geen risico op overlappingen of interferenties tussen die drie bestaat.

II.3. De kwestie van de niet-verkozen senatoren

De heer Karim Van Overmeire brengt in het midden dat daar waar de minister-president in zijn toelichting - als voorbeeld van rest-elementen van de dictatuur binnen de huidige Chileense politieke constellatie - het bestaan van niet-verkozen senatoren in Chili heeft aangehaald, deze categorie van senatoren ook voorkomt binnen de Belgische institutionele ordening.

De minister-president preciseert dat het Chileense parlement (het Nationaal Congres) uit twee kamers bestaat. Enerzijds is er het lagerhuis of de Kamer van Afgevaardigden (Camara de Diputados) die volledig uit rechtstreeks verkozen leden is samengesteld. En anderzijds is er het hogerhuis of de Senaat (Senado), waarvan slechts een deel van de leden rechtstreeks verkozen worden. De overige, wier mandaat loopt tot de verkiezingen van december 1997, werden nog door generaal Pinochet aangesteld. Er is terzake dus duidelijk een

8. Voor het verslag van deze bespreking, zie : Stuk 532 (1996-1997) - Nr. 2.

sterk kwalitatief onderscheid tussen de niet-verkozen senatoren in België en in Chili.

II.4. Vragen bij Chili als partnerland

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis verklaart het behoorlijk moeilijk te hebben met de modelfunctie die het huidige Chili wordt toegedicht inzake democratie. Uiteindelijk is een deel van de senatoren nog steeds benoemd geworden door het leger, is er de tergende straffeloosheid van de verantwoordelijken van de vroegere militaire dictatuur (die niet alleen nog op vrije voeten zijn, maar ook vaak nog hoge functies bekleden), en is er nog steeds op vrij grote schaal - cf. de jaarlijkse rapporten van Amnesty International - sprake van mensenrechtenschendingen. Daarenboven bestaat in Chili een enorme sociaal-economische spanning.

Aan al die problemen zal dit verdrag waarschijnlijk weinig of niets veranderen. Dit is immers het zoveelste Europees akkoord waarin de aandacht bijna exclusief, of minstens dominant, naar de vrijmaking van de handel gaat. Het feit dat de Europese Unie en haar lidstaten daarnaast ook een aanzienlijk bedrag aan ontwikkelingshulp spenderen aan en in Chili (ontwikkelingshulp die overigens ook onrechtstreeks in het verdrag zelf staat ingeschreven⁹), is daarbij minstens in zekere mate paradoxaal te noemen. In potentie is Chili als land immers rijker dan, bijvoorbeeld, België. Hetgeen overigens de kloof tussen rijk en arm des te navranter maakt.

De heer Fred Dielens merkt op dat ook de SP ietwat beducht is terzake de huidige mensenrechtensituatie in Chili. Maar, zoals ook reeds meermaals is opgemerkt naar aanleiding van vroegere commissiebesprekingen, geldt dit argument - in de toestand waarin de wereld zich op vandaag bevindt - voor de overgrote meerderheid van de verdragen die worden afgesloten met dergelijke landen. Zoals het jaarboek van Amnesty International telkenjaars aantoonde, gaat in deze bijna geen enkel land volledig vrijuit. Op termijn moet er in elk geval naar een verandering in deze toestand gestreefd worden.

De minister-president beaamt ten volle het belang van de mensenrechten als element in de internatio-

nale politiek. Hij herbevestigt ook zijn overtuiging dat deze problematiek best op een constructieve manier benaderd wordt. In casu, moeten de contacten die tot stand komen of bestendigd worden via dit verdrag gezien worden als een duidelijke vorm van ondersteuning van de Chileense democratie.

Hij wil hierbij ten behoeve van de commissie twee voorbeelden aanhalen, die illustratief zijn voor het feit dat de Chileense democratie nu wel degelijk definitief een streep wil trekken onder het tijdperk van de militaire dictatuur.

Zo is er vooreerst het feit dat een Spaanse onderzoeksrechter in Spanje een onderzoek heeft geopend met betrekking tot het martelen, laten verdwijnen, en vermoorden van Spaanse onderdanen ten tijde van de militaire dictatuur in Chili en Argentinië. De Chileense autoriteiten, waaronder ook de militaire procureur, verlenen hun volledige medewerking aan dit onderzoek.

Een tweede voorbeeld bestaat erin dat de uit 1993 daterende veroordeling van het hoofd van de militaire inlichtingendienst ten tijde van het Pinochet-regime, generaal Manuel Contreras, wegens het organiseren van de moord (in 1976 in Washington) op de voormalige minister van buitenlandse zaken van Salvador Allende, de heer Orlande Letellier, in 1995 - ondanks dreigende taal van het militaire establishment - werd bevestigd door het Chileense Hooggerechtshof. Hij zit vanaf 29 juni van dat jaar een gevangenisstraf van zeven jaar uit.

Afrondend betoogt de minister-president dat, net zoals het geval was bij de kaderovereenkomst tussen de EG en de Mercosur¹⁰, de ultieme bewaking van de mensenrechtencomponent in het verdragsgeheel bestaat in een constante afweging en evaluatie ter zake door de Europese Commissie, de Raad van de Europese Unie en het Europees Parlement. Dit zijn, aan Europese kant, immers de institutionele basisverantwoordelijken.

9. Zo o.a. in Titel V van het verdrag ("Andere samenwerkingsgebieden"), de artikelen over samenwerking inzake sociale ontwikkeling (art. 23) en samenwerking op het gebied van scholing en onderwijs (art. 27). Zie daarnaast ook Titel IV (Economische samenwerking), artikel 12 ("Oogmerken"), lid 6 en 7.

10. Zie : Stuk 745 (1996-1997) -Nrs. 1 & 2 ; Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van de interregionale kaderovereenkomst voor samenwerking tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten enerzijds, en de Mercado Común del Sur (MERCOSUR) en zijn deelnemende staten, anderzijds, ondertekend in Madrid op 15 december 1995.

II.5. Quasi-onvoorwaardelijke vrijmaking van de internationale handelsbetrekkingen tussen de verdragspartijen

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis benadrukt dat dit verdrag, haars inziens, een vrijbrief is die geschreven is op maat van de grote multinationale ondernemingen (MNO's), die Chili rustig kunnen blijven "leegroven". De bepaling in het verdrag inzake landbouwproducten, visserij, e.d.m. zijn hiervoor indicatief. Daarenboven zal ook het kopererts - zijnde dé bodemrijkdom bij uistek van Chili - wel ingecalculeerd zijn in het verdragsgeheel.

Zij is de mening toegedaan dat dit type van verdragen clausules zou moeten omvatten die een minimale bewerking ter plaatse garanderen, en stimuleren. Tevens zouden er minimum vereisten moeten gesteld worden inzake sociale bescherming en milieu. Enkel op die manier kan er een aanzet gegeven worden om op een ecologisch verantwoorde wijze een begin van oplossing te bieden voor de hoger reeds door haar vermelde sociaal-economische spanningen ter plaatse.

Aangezien dit verdrag geen enkele van die voorwaarden oplegt aan de MNO's, zal AGALEV dit verdrag niet goedkeuren.

De minister-president laat terzake de ogenschijnlijke paradox tussen het nastreven van de vrijhandel enerzijds, en het ontvangen van ontwikkelingshulp anderzijds, opmerken dat de armoedebestrijding een prioritair aandachtspunt is van de Chileense regering onder president Eduardo Frei. Er werden daarin overigens reeds opmerkelijke successen geboekt. De cijfers, die steeds min of meer bij benadering zijn, en die derhalve wel met enig voorbehoud dienen bekeken te worden, leren immers dat in 1990 ongeveer 5,2 miljoen Chilenen (ofte 39% van de bevolking) onder de armoedegrens leefden, daar waar dat in 1995 was geëvolueerd tot 3,3 miljoen, ofte 23,2% van de Chilenen. Dit belet niet dat het armoedeprobleem dus inderdaad erg prangend blijft, maar het toont wel aan dat het probleem geleidelijk aan toch aan de beterhand is.

Uit gesprekken die de minister-president ter plekke heeft gevoerd heeft hij ook nog onthouden dat elke uitspraak met betrekking tot de potentiële rijkdom van Chili met het nodige voorbehoud dient benaderd te worden. Daar waar het officiële

BNP van Chili maar de helft van het BNP van Vlaanderen bedraagt, is de uitleg hiervoor even eenvoudig als problematisch. In Chili is de sector van de informele economie aanzienlijk, zodat een belangrijk deel van het reële economische gebeuren niet vervat ligt in het officiële cijfermateriaal. Elke vergelijking met de meer traditionele gegevensverzamelingen van de OESO-landen wordt daardoor uiterst moeilijk, zoniet twijfelachtig.

Terzake de minimumnormen inzake sociale bescherming en milieu wijst de minster-president op de uitdrukkelijke verwijzingen in de verdragspreambule naar respectievelijk de Sociale Top van Kopenhagen van 1995, en de duurzame ontwikkeling zoals die werd gedefinieerd op de Wereldmilieutop van Rio in 1992.

Met betrekking tot dit laatste beaamt mevrouw Cecile Verwimp-Sillis het bestaan van de vermelde verwijzingen in de preambule, maar tegelijk laakt zij het ontbreken van concrete bepalingen of concrete normen daaromtrent in de eigenlijke verdragstekst. Zij acht het verbazingwekkend dat geen van de betrokken verdragspartijen daaraan aandacht lijkt te hebben willen schenken. Haars inziens blijft het verdrag hoe dan ook veel te mager inzake die kwesties.

De minister-president laat opmerken dat we in deze niet uit het oog mogen verliezen dat we hier, t.t.z. met dit verdragskader, in wezen voor een proces van samenwerking staan. Het kan dan ook niet de bedoeling zijn in een dergelijke associatie-overeenkomst gekwantificeerde elementen op te nemen. Het hanteren van dergelijke kwantitatieve gegevenheden vereist op zich trouwens het sluiten van aparte, bijzondere, overeenkomsten. Het komt de minister-president overigens ook voor dat het wat ongelukkig zou zijn als men eenzijdig een normentypologie, mét ingebouwde mathematisch gekwantificeerde parameters, zou instellen of opleggen.

Overigens heeft hij persoonlijk de absolute bereidheid van de Chilenen kunnen constateren om ten volle werk te maken van de transitie naar de democratie en het daarbij horende sociaal beleid. In dat opzicht zullen de komende verkiezingen van december 1997 de gelegenheid bieden om de ceusur met het tijdperk van de militair dictatuur compleet te maken en te bestendigen.

II.6. Economische samenwerking tussen KMO's

De heer Leo Cannaerts constateert dat in Titel IV, "Economische samenwerking" van het verdrag, voorzien wordt in samenwerkingsmogelijkheden tussen bedrijven, waaronder ook samenwerking tussen KMO's¹¹. Dit komt de heer Cannaerts voor als zijnde een element waarvan het belang niet genoeg kan worden onderstreept. In landen zoals Chili, kan het KMO-gebeuren immers dé manier bij uitstek vormen tot sociale emancipatie en lokale economische ontwikkeling.

Daarnaast alludeert de verdragstekst erop dat er momenteel reeds samenwerking zou bestaan tussen KMO's uit respectievelijk de EU en Chili. Het ware interessant wat meer te vernemen over deze reeds bestaande economische banden.

De minister-president preciseert dat, complementair aan de voorliggende associatie-overeenkomst, een aantal bilaterale programma's werden opgezet. Nog maar vrij recent, naar aanleiding van de reis van Vlaams minister Kelchtermans naar Chili, werden een reeks afspraken gemaakt inzake samenwerking op het vlak van opleiding. Ook via de Internationale Arbeidsorganisatie werd een ambitieus opleidingsprogramma (Sercotech) met Chili opgezet. Waarbij de minister-president de vraagsteller ook verzekert dat Vlaanderen er in elk geval zal op aansturen dat er een aangepaste opleiding en vorming komt die een eerste stap moet zijn naar het zelfstandig ondernemen toe. In Chili, net als in andere dergelijke economieën in transitie, is het scheppen van ruimte voor het zelfstandig ondernemerschap en voor KMO's immers niet alleen economisch, maar ook vanuit sociaal-emancipatorisch oogpunt van vitaal belang.

II.7. Juridische betekenis en politieke status van de term "associatie-akkoord"

De heer Karim Van Overmeire merkt op dat de titulatuur van het verdrag expliciet vermeldt dat een "associatie" wordt voorbereid. Tot in een vrij recent verleden betekende een dergelijke associatieve band, op langere termijn meestal een soort voorbereidende stap naar een volledig lidmaatschap toe. Louter ten titel van technische inlichting

had de heer Van Overmeire dan ook graag vernomen of dit ook hier het geval is, dan wel of het hier gaat om een ander type van associatie.

Hieromtrent preciseert de minister-president dat de term associatie-akkoord¹² inderdaad, tot ongeveer 1989, vaak de draagwijdte had van een soort voorafgaandelijk stadium aan het eigenlijke lidmaatschap van de (toenmalige) EG. Deze connotatie is sindsdien echter bijna volledig verdwenen, en zal verder geërodeerd worden naarmate het verdiepings- en verbredingsproces van de Unie voortschrijdt. Op heden is een associatie gewoon een aanduiding van een vorm van samenwerking, die niet noodzakelijk meer wordt gevolgd door een volgende institutionele stap. Het zijn m.a.w. verdelde economische akkoorden geworden, met een wat uitgewerkt institutioneel kader.

II.8. Samenwerking in de strijd tegen de drughandel

De heer Karim Van Overmeire merkt op dat ook in dit akkoord de klassieke bepaling inzake samenwerking bij de bestrijding van de handel in drugs voorkomt. Dit komt hem ietwat bevreemdend over aangezien Chili, of bij uitbreiding het meer zuidelijke deel van Zuid-Amerika niet meteen geassocieerd wordt met drugproductie. De perceptie is wijdverbreid dat de drughandelaren zich veeleer in het noordelijke gedeelte van Zuid-Amerika bevinden. Moet de aanwezigheid van deze passus derhalve geïnterpreteerd worden als een louter technische standaardclausule, of is er inderdaad sprake van een betrokkenheid van Chili in de internationale drugproblematiek?

De minister-president antwoordt hierop dat Chili zelf geen eigenlijke drugproducent is, maar wel fungeert als een van de uitvalbases voor de cocaïneproductie uit vooral Bolivia en, in mindere mate, Peru.

11. Zie hiervoor artikel 13.2d en artikel 13.3a van het verdrag.

12. Over het juridisch veeleer vage profiel van de communautaire associatie-overeenkomsten, zie : DE MEYERE, P., FRANCKX, E., HENCKAERTS, J.-M. en MALFLIET, K. (eds.), *Oost-Europa in Europa - Eenheid en verscheidenheid - Huldeboek opgedragen aan Frits Gorlé*, Brussel, VUBPRESS, 1996, pp. 161-162.

III. STEMMINGEN

III.1. Stemming over de artikelen

Artikel 1

Ter stemming gelegd wordt het eerste artikel van het ontwerp van decreet houdende goedkeuring van de kaderovereenkomst voor samenwerking ter voorbereiding van een associatie van politieke en economische aard tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten enerzijds en de republiek Chili anderzijds als einddoel, en bijlage, ondertekend in Florence op 21 juni 1996 aangenomen bij unanimité van 10 stemmen.

Artikel 2

Ter stemming gelegd wordt het tweede artikel van het ontwerp van decreet houdende goedkeuring van de kaderovereenkomst voor samenwerking ter voorbereiding van een associatie van politieke en economische aard tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten enerzijds en de republiek Chili anderzijds als einddoel, en bijlage, ondertekend in Florence op 21 juni 1996 aangenomen met 9 stemmen tegen 1.

III.2. Eindstemming

Ter stemming gelegd, wordt daarna het geheel van het ontwerp van decreet houdende goedkeuring van de kaderovereenkomst voor samenwerking ter voorbereiding van een associatie van politieke en economische aard tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten enerzijds en de republiek Chili anderzijds als einddoel, en bijlage, ondertekend in Florence op 21 juni 1996, eveneens aangenomen met 9 stemmen tegen 1.

De verslaggever,

Leo CANNAERTS

De voorzitter,

Jef SLEECKX
